

[Axel Kristensen.]

Her vil jeg gerne gøre opmærksom på, at i det tilfælde slår de almindelige erstatningsbestemmelser ikke til. Det ville være en blodig uret over for den enkelte. Efter hvad jeg har set af kommunernes magtfulde over for ejendomsbesiddere, sådan som det er nu, hvor de i virkeligheden behersker stillingen i forvejen, når de bestemmer, hvornår der skal bygges, og hvordan der skal bygges, og faktisk har hånd i hanke med det hele, må jeg sige, at jeg er meget ængstelig for, hvordan det kan gå f. eks. for et menneske, der sidder med en erhvervsvirksomhed et sådant sted. Han er måske blevet 65 år, og han kan ikke sælge virksomheden eller lade den ekspropriere og gå hen og bygge et nyt sted. Han vil ikke få så meget i erstatning, som det koster at genanskaffe en virksomhed et andet sted; han vil få en erstatning, der svarer til hans forældede ejendom, men han kan ikke få en erstatning, der vil sætte ham i stand til at genanskaffe en tilsvarende virksomhed. Hvis man vil indføre noget af denne art for helt at beherske stillingen, så må man acceptere, at disse mennesker skal have erstatning for indtægtstab for de kommende år, hvori de ikke kan etablere en ny virksomhed, for hvad skal de ellers gøre? Man må give dem en erstatning, der svarer til, hvad virksomheden er værd i handel og vandel, for hvis bygningerne skal rives ned, er det kun, hvad jorden er værd, de får erstatning for, men jeg mener altså, at erstatningen bør svare til det, en genskabelse af en tilsvarende erhvervsvirksomhed et andet sted koster. Ellers er det ikke fuld erstatning for det, man tager fra dem, og det er jo ikke det, man vil.

Der vil i modsat fald blive begået en blodig uret mod mange, mange mennesker. Nu har vi den uret, at man kan hindre folk i at sælge deres ejendom. Vi kender tilfælde med folk, der allerede er meget gamle, som vil realisere, men det kan de ikke få lov til, for der er tale om at lave byplan, og der er tale om en hel masse, der trækker ud år efter år. En gammel, der ikke kan passe sin virksomhed, tvinger man til at beholde den. Han kan ikke få lov til at sælge. Nu vil man også kunne tvinge folk til at sælge, selv om det er livsvigtigt for dem at beholde deres ejendom nogle få år endnu. Det er

helt urimelige vilkår for det enkelte menneske og ikke noget, der er nødvendigt. De indgreb, man nu vil foretage i ejendomsretten, er uhyre store, og de må være meget velmotiverede, hvis det skal gøres.

Jeg sagde før, at der allerede nu sker uhyre indgreb i ejendomsretten. Jeg kender en ung mand — jeg kan godt sige, det er en nevø. Han har købt et stykke markjord i et landdistrikt og har bygget sig et gartneri, tjener godt og er lykkelig for at være der. Kan kommunen virkelig tvinge ham til at sælge det, fordi de vil bruge jorden til værkstedsområder? Jeg svarer: ja, det kan de, for de vurderer din jord op, så du ikke kan drive den som gartneri; se hellere at blive enig med dem, for ellers bliver du fattig. Det er stillingen allerede i dag, fordi det koster så meget at flytte virksomheden, at der skal meget høje priser til for at kunne betale det. Man skal være varsom her, for det er alligevel initiativ, opsparingsvilje, handleevne, der betyder noget for kommunerne, så de har nogle penge at disponere over og lave disse ting for.

Da vi behandlede landsbyggeloven, var vi alle, også regeringspartierne, enige om, at det var helt umuligt for en almindelig borger at finde rede i dette vildnis af bestemmelser, hvor man skal søge i 5, 6, 7 love, der alle behandler det samme spørgsmål. Man var enig om fra alle partiers side at henstille til den højtærede boligminister at få dette saneret, få lovene skrevet sammen, så at de bestemmelser, der gjaldt for dette område, kun skulle søges ét sted. Den højtærede boligminister ønskede at vente for at se, hvordan landsbyggeloven virkede. Nu laver vi nogle nye love; så skal man først se, hvordan de virker, inden man kan lave noget om. Det bliver værre og værre for hver gang, vi laver en lov. Det er ikke nødvendigt at bygge det op, som man gør nu. Kunne man vente, da vi kom med et forslag i fjor om at få billiggjort jorden, kunne man sinke det et år, må man også kunne tage sig tid til at få denne lovgivning forenklet og få den lavet, så borgerne ved, hvad det er, de er udsat for, og ikke føler sig fuldkommen retsløse. For det er jo stillingen, at borgerne i almindelighed siger: det er jo håbløst, vi kan lige så godt opgive det og finde os i, hvad de laver. Folk prøver slet ikke på at søge, hvad der er deres ret,